

1. Aderarea României la OCDE – proiect de țară. Noul Cod român al afacerilor și codul maritim român – instrumente relevante în Foaia de parcurs pentru aderare

Prof. univ. dr. Marin Voicu

SUMAR

I. OCDE – structură, obiective, principii și convenții

- 1. Scurt istoric și structură*
- 2. Obiectivele și noile principii directoare*
- 3. Convenția OCDE asupra corupției-1997*

II. România și OCDE 2022-2024

- 1. Statutul de candidat și Foaia de parcurs pentru aderare – VI/2023*
- 2. Statele membre dotate cu legislații comerciale și economice moderne, cu precădere coduri ale afacerilor, coduri maritime, coduri ale porturilor maritime, codurile mediului, s.a.*

III. Necesitatea elaborării codului român al afacerilor și a codului maritim – instrumente moderne ale statutului de stat membru al OCDE

- 1. Starea dreptului român al afacerilor (comercial) și a dreptului maritim după abrogarea codului comercial-2011*
- 2. Necesitatea inițierii procedurilor administrative de organizare, pregătire tehnică și de redactare/elaborare a codului român al afacerilor și a codului maritim român, în contextul Foii de parcurs pentru aderarea României la OCDE.*

*

I. OCDE – STRUCTURĂ, OBIECTIVE, PRINCIPII ȘI CONVENȚII¹

1. Scurt istoric și structură

1.1. Despre OCDE

„OCDE este un for interguvernamental care are ca obiect de activitate identificarea, diseminarea și evaluarea aplicării politicilor publice optime pentru asigurarea creșterii economice, prosperității și dezvoltării sustenabile în rândul statelor membre, precum și la nivel global.

¹ Cap.I, par. 1-2-3-4 sunt redactate după documentarele preluate de pe site-ul MAE și din paginile de internet ale OCDE -Paris, 2024.

OCDE este continuatoarea fostei Organizații Europene pentru Cooperare Economică (OECE), fondată în 1948 pentru a pune în aplicare Planul Marshall, finanțat de SUA pentru reconstrucția continentului european după cel de-al doilea Război Mondial. Convenția care a consfințit transformarea OECE în OCDE a fost semnată la 14 decembrie 1960 la Paris și a intrat în vigoare la 30 septembrie 1961.

Cei 38 de membri ai OCDE sunt state dezvoltate, **deținând cca. 70% din producția și comerțul globale și 90% din nivelul mondial al investițiilor străine directe**. Sediul organizației se află la Paris, Franța (<https://www.oecd.org/about/>).

1.2. Organisme:

(1) **Consiliul, format** din reprezentanții statelor membre și ai Comisiei Europene **la nivel de ambasador**, se întrunește periodic cu scopul de a stabili, pe bază de consens, direcțiile și obiectivele prioritare în activitatea organizației; o dată pe an Consiliul se reunește la nivel ministerial;

(2) **Peste 300 de formate de lucru la nivel de experți în diferite domenii (investiții, guvernare corporativă, concurență, afaceri economice, mediu, educație, comerț, agricultură, ocuparea forței de muncă și afaceri sociale etc.)**, care identifică și dezbate cele mai bune practici în sectoare specifice;

(3) **Secretariatul, condus de un Secretar General (SG) al organizației. Secretarul General prezidează reuniunile Consiliului**, asigurând interfața între delegațiile naționale și Secretariat, și coordonează activitatea Departamentelor sectoriale.

Organizația urmărește o consolidare permanentă a vocației și expertizei sale globale prin cooperarea cu G7, G20, ONU, OMC și alte organizații internaționale și regionale cu profil economic, precum și a relevanței sale de „club al bunelor practici” în domeniul guvernării economice”.

1.3. Principalele etape ale procesului de aderare sunt următoarele:

a) adoptarea (prin consens) de către Consiliul OCDE a deciziei de demarare a **discuțiilor de aderare**;

b) examinarea și adoptarea (prin consens) de către Consiliul OCDE a **Foii de Parcurs (Accession Roadmap)** a țării candidate, elaborată de Secretariat cu contribuția a peste 20 de comitete tehnice și structuri subsidiare.

c) **Examinarea multianuală de către comitete**, prin evaluări tehnice aprofundate, a stadiului îndeplinirii condițiilor și criteriilor din secțiunile Foii de Parcurs. Examinarea se finalizează printr-un raport final (Formal Opinion) al fiecărui comitet, care certifică conformitatea legislației și practicii statului candidat cu cele ale OCDE.

d) în paralel, Consiliul **monitorizează evoluția procesului**, prin informări periodice prezentate de Secretariat;

e) adoptarea de către Consiliul OCDE a **deciziei de invitare a țării candidate să devină membru al OCDE** (în baza finalizării tuturor rapoartelor formale ale comitetelor);

f) **semnarea Acordului de aderare între țara candidată și OCDE**, urmată de ratificarea acordului și depunerea instrumentului de aderare la Convenția OCDE de către țara candidată.

2. Obiectivele și noile principii directoare

2.1. Principiile directoare ale OCDE sunt unul din instrumentele cele mai complete pentru promovarea unei **conduite responsabile între întreprinderile străine**.

Principiile revizuite, prezentate în iunie 2023, la Paris, prevăd modificări importante în mai multe domenii, vizând direct **întreprinderile multinaționale**.

Aceste principii directoare au fost dezvoltate pentru a se fixa întreprinderilor **obiective** comune fără a fi considerate ca un model pentru măsuri de reglementare sau legislative constrângătoare la nivel internațional, regional, național sau local.

Principiile directoare enunță „principiile și normele voluntare în materie de conduită responsabilă a întreprinderilor” și „de dispoziții de care întreprinderile sunt legal ținute”.

2.2. Noile principii directoare revizuite de OCDE, nu se aplică în toate țările, deși există premise ca să fie aplicate și în țările care nu sunt membre OCDE, ținând seama de sfidările internaționale, tot mai numeroase și de necesitatea de a se promova un comportament comercial responsabil, la scară mondială.

3. Aderarea la Convenția OCDE Anti-Mită (2023)

România a primit, la data de 18.04.2023, invitația din partea Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, de a face parte din **Grupul de Lucru Anti-Mită** (Working Group on Bribery) și **de a adera la Convenția Anti-Mită a Organizației** (“Convenția Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică privind combaterea coruperii funcționarilor publici străini în cadrul operațiunilor economice internaționale”).

De mai bine trei decenii, **Grupul de lucru anti-mită acționează ca o forță motrică la nivel global, care promovează lupta împotriva coruperii funcționarilor publici străini în cadrul operațiunilor economice internaționale. Prin participarea în acest Grup de lucru, România va putea să ia parte la dezvoltarea și implementarea unor politici și practici eficiente în combaterea corupției, inclusiv prin creșterea conștientizării în rândul operatorilor economici cu privire la riscurile și consecințele dării de mită.**

Convenția Anti-Mită a OCDE este unul dintre cele mai importante instrumente multilaterale anti-corupție. Aderarea la Convenție va contribui, pe de o parte, la consolidarea politicilor și practicilor anticorupție, iar, pe de altă parte, la creșterea vizibilității de țară prin promovarea experienței proprii a României în acest domeniu.

II. ROMÂNIA ȘI OCDE 2022-2024

1. Candidatura și Foaia de parcurs - aprilie 2023

A. Principalele etape ale aderării

Aderarea la OCDE reprezintă un obiectiv major al politicii externe române. România și-a depus **oficial candidatura pentru aderarea la OCDE** cu ocazia exercițiilor anterioare de extindere, respectiv în **aprilie 2004 și noiembrie 2012**, și a **reînnoit-o anual începând cu 2016**.

La 25 ianuarie 2022, Consiliul OCDE a decis demararea discuțiilor de aderare cu toate cele 6 țări aspirante – (în ordine alfabetică) Argentina, Brazilia, Bulgaria, Croația, Peru și România (<https://www.oecd.org/newsroom/Resolution-of-the-Council-on-the-Opening-of-Accession-Discussions-C-2017-92-final.pdf>). Candidații au fost informați asupra deciziei printr-o scrisoare a SG OCDE care a solicitat, totodată, confirmarea atașamentului față de valorile, principiile și standardele organizației menționate în documentele relevante ale organizației.

La reuniunea ministerială a Consiliului OCDE din luna iunie 2022 a fost adoptată Foaia de Parcurs pentru România, odată cu cele pentru alte patru state candidate – Brazilia, Bulgaria, Croația, Peru.

B. Foaia de parcurs a aderării României

a) **Foaia de Parcurs** (<https://www.oecd.org/mcm/Roadmap-OECD-Accession-Process-Romania-EN.pdf>) fixează termenii, condițiile și etapele procesului de aderare a României la Organizație și urmărește alinierea legislației, politicilor și practicilor interne cu cele ale OCDE. Documentul menționează **comitetele sectoriale** care vor evalua conformitatea cu legislația și practicile OCDE, **principiile** care vor ghida activitatea acestora, precum și **maniera** în care se vor desfășura discuțiile de aderare cu autoritățile române.

Principalele domenii identificate în Foaia de Parcurs, care vor fi aco-perite în evaluările tehnice ale Comitetelor, vizează următoarele:

- *Reforma structurală*: configurarea politicilor de reformă structurală a statului candidat într-un mod ambițios, ca bază pentru o creștere puternică, durabilă, ecologică și favorabilă incluziunii;

- *Comerț și investiții*: consolidarea regimului liber de comerț și investiții al statului candidat, din perspectiva unei piețe deschise, competitive, durabile și transparente, bazate pe reguli clare. O atenție deosebită trebuie acordată sistemului de comerț multilateral, fundamentat pe Organizația Mondială a Comerțului, evitarea protecționismului, favorizarea condițiilor de concurență internațională prin creșterea competitivității, o mai bună integrare a IMM-urilor în lanțurile valorice globale și demontarea barierelor inutile ridicate în calea schimburilor comerciale. Toate aceste măsuri au ca finalitate sporirea beneficiilor de care se bucură consumatorii precum și promovarea creșterii economice și a inovației;

- *Dezvoltare durabilă și inclusivă*: elaborarea unor politici economice care să conducă la dezvoltare durabilă și care să fie centrată pe principiul egalității de șanse, contribuind la o creștere economică favorabilă și incluzivă cu beneficii pentru toți cetățenii;

- *Guvernanță*: consolidarea guvernantei publice, integritatea și sporirea eforturilor de combatere a corupției.

- *Mediu, biodiversitate și climă*: asigurarea protecției eficiente a mediului înconjurător și a biodiversității și acțiuni privind schimbările climatice pentru a atinge obiectivele Acordului de la Paris (2015) privind schimbările climatice. Aceasta include necesitatea alinierii măsurilor de politică pentru întreaga economie cu obiectivele Acordului de la Paris și, în special, cu obiectivul de a atinge nivelul zero la emisiile globale de gaze cu efect de seră până în 2050, prin reducerea substanțială a nivelurilor emisiilor permise pentru fiecare stat în parte și creșterea investițiilor private

în decarbonizare. Aceste măsuri includ, printre altele, obligația pentru fiecare stat să adopte și să implementeze politici publice în conformitate cu obiectivele sale de mediu, inclusiv inversarea și stoparea pierderii biodiversității și a defrișărilor, așa cum a fost convenit în timpul summit-ului COP26 de la Glasgow.

- *Digitalizare*: promovarea economiei digitale favorabile incluziunii, inclusiv prin acțiuni concertate la nivel internațional;
- *Infrastructură*: dezvoltarea infrastructurii de calitate într-un mod transparent, responsabil și incluziv.

b) Pe parcursul procesului de aderare la OCDE, România este evaluată de 26 de Comitete și va trebui să internalizeze peste 250 de instrumente juridice la nivelul legislației, politicilor și practicilor interne.

La 23 septembrie 2022, prin Decizia Prim-ministrului nr. 481, a fost instituit **Comitetul național pentru aderarea la OCDE** în coordonarea Prim-ministrului (succesorul *Comitetului Interministerial pentru coordonarea relațiilor României cu OCDE* înființat în 2016).

Comitetul are rolul de a coordona procesul de aderare la OCDE și de a agreea soluții care să sprijine procesul de aderare a României la OCDE. Prin aceeași decizie sunt instituite **funcțiile de coordonator național, la nivel de secretar de stat MAE și respectiv de coordonator național adjunct, la nivel de consilier de stat din Cancelaria Prim Ministrului**, cu atribuții în coordonarea etapelor de aderare la OCDE. Totodată, a fost instituit Task Force-ul interinstituțional, la nivel de secretari de stat, directori generali și experți din toate instituțiile de linie, care sprijină Comitetul național în adoptarea deciziilor. Secretariatul General al Guvernului asigură secretariatul tehnic al Comitetului și al Task force. (<https://lege5.ro/gratuit/gezdmnrrhayda/decizia-nr-481-2022-privind-infiintarea-organizarea-si-atributiile-comitetului-national-pentru-aderarea-romaniei-la-organizatia-pentru-cooperare-si-dezvoltare-economica-ocde>)

c) Prima etapă a vizat elaborarea și transmiterea unui Memorandum Inițial, care reprezintă o autoevaluare a alinierii legislației, politicilor și practicilor României la instrumentele juridice OCDE. Demersul a fost sprijinit de toate instituțiile de linie cu atribuții în domeniu, fiind facilitat de Ministerul Afacerilor Externe și Cancelaria Prim-ministrului/SGG.

Memorandum-ul Inițial a fost înaintat la SG OCDE la 15 decembrie 2022, în cadrul vizitei la Paris a Prim-ministrului României, urmând a face obiectul analizei, pe domenii, în cadrul Comitetelor OCDE.

d) Următorul pas important îl reprezintă elaborarea și transmiterea răspunsurilor la chestionarele tematice ale Comitetelor OCDE. Acestea vor completa imaginea de ansamblu cu privire la alinierea la standardele și politicile OCDE. Ulterior, procesul de evaluare va continua cu **misiunile de evaluare** pe care experții OCDE le vor efectua în România, rezultatele acestora urmând a fi analizate în cadrul celor 26 de comitete tehnice OCDE în vederea adoptării propriilor evaluări tehnice ce vor fi înaintate Consiliului OCDE.

e) În relația cu OCDE, România contribuie la programe și proiecte regionale ale OCDE precum „Eurasia Competitiveness program”; „South East Europe Regional Programme”, „Strengthening co-ordination and strategic direction with Sub-Saharan Africa (ECOWAS)”;

România are, de asemenea, **statut de membru la 2 structuri conexe OCDE**, și anume:

- Agenția pentru Energie Nucleară / Nuclear Energy Agency – din 2017
- Forumul pentru Transport Internațional / International Transport Forum – din 1992.

2. Statele membre dotate cu legislații comerciale și economice moderne, cu precădere coduri ale afacerilor, coduri maritime, coduri ale porturilor maritime, codurile mediului, s.a.

2.1. Aproape toate cele 38 de State membre ale OCDE² au adoptat și modernizat codurile comerciale/de afaceri și codurile maritime ori coduri ale porturilor maritime, coduri ale concurenței, s.a.

Dreptul afacerilor este o ramură a dreptului privat, constituită din ansamblul de reguli relative la întreprinderi, piețe și, în general, **la viața afacerilor**³.

Din punct de vedere istoric, dreptul afacerilor este înțeles ca fiind **dreptul comercial**, un drept construit în marja dreptului civil, în scopul de a acoperi specificațiile activității de comerciant⁴.

Dreptul afacerilor s-a extins și asupra activităților economice, a întreprinderilor și societăților comerciale, fiind, tot mai interesat de **funcționarea piețelor comerciale**.

2.2. În Franța, de mulți ani, codurile Dalloz, dedicate dreptului comercial și, în general, dreptului afacerilor sunt cele mai numeroase, primul fiind codul comercial, iar edițiile Dalloz publică Codul monetar și financiar, Codul consumului, Codul proprietății intelectuale, Codul vămilor, Codul asigurărilor, Codul transportatorilor, precum și Codul societăților, Codul procedurilor colective, Codul protecției datelor personale, s.a.

Dar, **Codul de Comerț, este principalul cod în domeniul dreptului comercial și al afacerilor**, ilustrativ fiind Codul de comerț-2024 adnotat, de N. Rontchevsky, Eric Chevrier și Pascal Pisoni, care cuprinde și textele complementare, cu reformele recente, în **special Legea din 30.03.2023 relativă la întărirea echilibrului în relațiile comerciale dintre furnizori și distribuitori, jurisprudență bogată și referințe bibliografice**.

2.3. Codul de comerț -Luxemburg, 2019, cu 4 CĂRȚI:

I) Cartea I – „Despre comerț în general”, Titlul I – Considerații, Titlul II – Legile comerțului, Titlul III – Societățile, Titlul IV – Despre separarea bunurilor,

²-**Europa**: Austria, Belgia, Cehia, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Ungaria, Italia, Letonia, Lituania, Țările de Jos (Olanda), Polonia, Portugalia, Slovacia, Slovenia, Spania, Suedia - toate membre UE; Irlanda, Islanda, Norvegia, Elveția, Turcia, Regatul Unit.

-**America**: SAU, Canada, Costa Rica, Mexic, Columbia, Chile.

-**Asia**: Japonia și Coreea de Sud.

-**Australia**: Australia și Noua Zeelandă.

-**Africa**: Israel.

³ Serge Brando – Alexie Bauman, „Dreptul afacerilor”, definiție

⁴ Georges Ripert, René Riblot, Louis Vogel, „Tratat de drept comercial”, vol.I, ed. 20, Paris, LGDJ, 2016.

Titlul V – Despre bursele de comerț, Titlul VI – Comisarii, Titlul VII – Despre vânzări, Titlul VIII – Gajul comercial, Titlul IX – Despre prescripție; II) Cartea a II-a – Comerțul maritim, Cartea a III-a – Despre falimente și Cartea a IV-a – Jurisdicția comercială.

3. Uniunea Europeană a decis să construiască un drept al afacerilor integrat.

3.1. Geneza și stadiul

Codificarea, astfel cum a fost definitivată de Comisia Europeană în 2001, este de esența sistemului juridic al UE, iar un Cod al dreptului european al afacerilor, este baza juridică a PCC a UE.

Expresia „drept european al afacerilor” își are izvorul în jurisprudența CJUE – vezi Hotărârea din 23.04.1991 (Hofner și Elser vs Macrot, C-41/90 și Hotărârea din 10.01.2006 – Cassa din Risparmio, C-222/04), cu 30 de ani în urmă.

Raportul special asupra Proiectului-codului, prezentat Parlamentului UE în 2019, are la baza numeroase lucrări, studii și articole, precum și acte legislative derivate ale UE (Anexa 2-LISTA în limba franceză), precum și „Cartea Albă asupra viitorului Europei – Reflecții și scenarii pentru UE 27, la orizontul 2025”, publicată de **Comisia Europeană la 1.03.2017, în care este menționat că: „Un grup de lucru al țărilor membre au convenit asupra unui „COD al dreptului afacerilor” comun, unificând dreptul societăților, dreptul comercial și domeniile conexe, care să ajute întreprinderile de toate nivelurile să-și exercite facil activitățile lor transfrontaliere”**.

Comisia Europeană nu poate să amâne reglementarea codificată a relațiilor comerciale și uniformizată între diferiți actori economici europeni, instrument esențial pentru încurajarea și relansarea schimburilor și investițiilor transfrontaliere.

Din 2019 acest proiect se află într-un stadiu avansat, iar la 10.05.2021 o scrisoare a fost adresată Parlamentului European de către Comisie pentru a se fixa o dată certă asupra examinării acestei inițiative.

Proiectul „Codului european al afacerilor” a obținut unanimitatea actorilor europeni (instituții, fundații, profesioniști etc.), realizând armonizarea reglementărilor în vigoare în fiecare Stat membru în materie de drept al afacerilor. El poate intra pe ordinea de zi a Parlamentului European și a Consiliului UE în 2021, dacă există voință politică (Extras din Scrisoarea „Asociației Henri Capitant către Grupul de lucru al Adunării Franco-Germane, XII, 2020).

Nu trebuie omis faptul că un proiect de Cod european al contractelor, este în finalizarea Grupului de Studii, pe baza principiilor dreptului european al contractelor transmise, în decembrie 2007, Comisiei Europene, apropiat de modelul internațional care-l constituie Principiile UNIDROIT relative la contractele de comerț internațional.

3.2. La 29.09.2023, a fost difuzat Proiectul codului european al afacerilor „Henri Capitant” compus din 13 CĂRȚI⁵:

- Cartea 1 – Dreptul comercial general
- Cartea 2 – Dreptul pieței

⁵ Philippe Dupichot, prof.la Sorbone-Paris 1, Președintele Asociației „Henri Capitant,, în editorial, Bulletin Joly Sociétés, ianuarie 2024

- Cartea 3 – Dreptul comerțului electronic
- Cartea 4 – Dreptul societăților
- Cartea 5 – Dreptul asigurărilor
- Cartea 6 – Dreptul execuțional
- Cartea 7 – Dreptul insolvenței
- Cartea 8 – Dreptul bancar
- Cartea 9 – Dreptul piețelor financiare
- Cartea 10 – Dreptul proprietății intelectuale
- Cartea 11 – Dreptul muncii
- Cartea 12 – Dreptul contractelor de asigurare
- Cartea 13 – Dreptul fiscal

3.3. În dreptul maritim, în mod evident, pe podium de află **Belgia**, cu cel mai nou Cod maritim, intrat în vigoare la 30.09.2020, după mai mult de 10 ani de frământări/dezbateri și repetate prorogări ale termenelor de finalizare a redactării și adoptării⁶.

La această „bravură” europeană se alătură **reformele dreptului maritim din Germania, Italia, Turcia și altele.**

III. NECESITATEA ELABORĂRII CODULUI ROMÂN AL AFACERILOR ȘI A CODULUI MARITIM – INSTRUMENTE MODERNE ALE STATUTULUI DE STAT MEMBRU AL OCDE

1. Starea dreptului român al afacerilor (comercial) și a dreptului maritim după abrogarea codului comercial-2011.

1.1. Starea actuală a dreptului comercial⁷

Prin **art. 230 al Legii de punere în aplicare (LPA) nr. 71/2011 s-a prevăzut că se abrogă:**

„c) **Codicele de comerț din 1887**, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 31 din 10 mai 1887, cu excepția dispozițiilor art. 46-55, 57, 58 și 907-935, aplicabile în continuare în raporturile dintre profesioniști, care se abrogă la data intrării în vigoare a Legii nr. 134/2010, a cărții a II-a «Despre comerțul maritim și despre navigație», precum și a dispozițiilor art. 948, 953, 954 alin. (1) și 955, **care se abrogă la data intrării în vigoare a Codului maritim; (...)**

i) Codul comercial Carol al II-lea, republicat în Monitorul Oficial nr. 194 din 23 august 1940, cu modificările și completările ulterioare”.

1.2. Starea dreptului maritim-2023

Rămân, astfel, în vigoare următoarele texte de drept material din Codul comercial 1887, până la **„data intrării în vigoare a codului maritim”:**

“a) Normele din Cartea a II-a, „Despre comerțul maritim și despre navigație” – art. 490-694: Titlul I, „Despre vase și proprietarii lor”, art. 490-505; Titlul II,

⁶ Prof. Marin Voicu, Revista Română de Drept Maritim, 2020.

⁷ Marin Voicu, *Starea dreptului comercial român la 10 ani de la abrogarea Codului civil-1864 și a Codului comercial – 1887*, vol. „Studii de drept european și de drept românesc”, Ed. Universul Juridic, 2023, p. 472 urm.

„Despre căpitan”, art. 506-530; Titlul III, „Despre înrolarea și salariile echipajului”, art. 531-556; Titlul IV, „Despre contractul de închiriere”, art. 557-600; Titlul V, „Despre împrumutul maritim”, art. 601-615; Titlul VI, „Despre asigurarea în contra riscurilor navigației”, art. 616-653; Titlul VII, „Despre avarii și despre contribuție”, art. 654-671; Titlul VIII, „Despre pagubele cauzate prin lovirea vaselor (abordaj)”, art. 672-677; Titlul IX, „Despre creanțele privilegiate”, art. 678-694”.

“b) De asemenea, rămân, în vigoare art. 948, 953, 954 alin. (1) și 955, care „se abrogă la data intrării în vigoare a Codului maritim”:

- art. 948 – prescripția acțiunii în revendicarea unui vas;
- art. 953 – prescripția acțiunilor în despăgubirea pentru abordaj și pentru contribuții la avariile comune;
- art. 954 alin. (1) – prescripția acțiunilor privind contractele de închiriere, înrolare și de asigurări maritime;
- art. 955 – prescripția acțiunilor privind furniturile și plata alimentelor”.

1.3. Unele concluzii⁸

1.3.1. De la 1 octombrie 2011 și, apoi, de la 15 februarie 2013, Codul comercial 1887 al României a fost abrogat, iar termenul „comercial” este, prin Legea de punere în aplicare a Codului civil, nepermis în viața juridică și economică (situație neîntâlnită în dreptul intern al marilor puteri comerciale și maritime).

De la data de 1 octombrie 2011 sunt abrogate dispozițiile de drept material din art. 46-55 și 57-58, precum și cele de drept procedural din art. 907-935 Cod comercial, fiind înlocuite cu prevederile dreptului comun.

De la data de 15 februarie 2013, când a intrat în vigoare noul Cod de procedură civilă, **continuă să rămână aplicabile, până la data intrării în vigoare a Codului maritim, toate dispozițiile din Cartea a II-a, „Despre comerțul maritim și despre navigație” (art. 490-694), precum și anumite dispoziții din Cartea a IV-a, respectiv art. 948, 953, 954 alin. (1) și 955, privind prescripțiile acțiunilor maritime.**

Dispozițiile rămase în vigoare din Codul comercial (1887) se vor completa cu cele noi din dreptul comun al contractului de transport, prevăzute în Cap. VII („Contractul de transport”, Titlul IX din Cartea a V-a a noului Cod civil), precum și cu cele din dreptul procesual comun – noul Cod de procedură civilă –, în măsura în care sunt compatibile cu materia dreptului maritim.

Astfel, **vor fi operante, în domeniul prescripțiilor maritime,** pe lângă dispozițiile din art. 948, 953, art. 954 alin. (1) și art. 955 Cod comercial, și cele din art. 2.521 alin. (2)-(3) și art. 2.522 C. civ., precum și toate celelalte prevederi din dreptul comun al prescripției extinctive.

Tot astfel se **completează domeniul de reglementare al dreptului maritim** procesual, în vigoare, cu dispozițiile din **noul Cod de procedură civilă**, Cartea a VI-a („Proceduri speciale”), Titlul IV („Măsuri asigurătorii și provizorii”), Cap. I, Secțiunea a 2-a („Dispoziții speciale privind sechestrul asigurător al navelor civile”) – art. 951-958 – și devin aplicabile, în mod

⁸ Marin Voicu, *Studii de drept european și de drept românesc*, Ed. Universul Juridic, 2023, p. 487 urm.

corespunzător, toate celelalte dispoziții adecvate din Codul de procedură civilă (de exemplu, cele privind urmărirea silită a navelor).

1.3.2. Această situație „tranzitorie”, cu antecedente istorice, obligă puterea executivă și puterea legislativă să părăsească „amnezia legislativă” și să declanșeze procedura de inițiativă legislativă pentru Codul maritim român, luându-se act de pasivitatea nefastă (1 octombrie 2011-1 octombrie 2021), după o lungă perioadă de „adormire”, a aceluiași obiectiv – Codul maritim – promis și de Executivul și Legislativul care au adoptat Codul comercial Carol al II-lea, republicat în Monitorul Oficial nr. 134 din 23 august 1940, nepus în aplicare, precum și de doctrina acelor vremuri.

2. Necesitatea inițierii procedurilor administrative de organizare, pregătire tehnică și de redactare/elaborare a codului român al afacerilor și a codului maritim român, în contextul Foii de parcurs pentru aderarea României la OCDE.

2.1. Din cele ce preced relativ la **dotarea Statelor membre ale OCDE** cu noi și moderne coduri ale afacerilor comerciale și coduri maritime, la preocupările Comisiei Europene pentru finalizarea procedurii de adoptare a **Codului european al afacerilor**, dar, mai ales, cu privire la starea precară a legislației interne, lipsa unui cod al afacerilor și a codului maritim se desprinde, în mod evident, **cerința stringentă a includerii în Foaia de parcurs pentru aderarea României pentru aderarea României la OCDE, a acestor două obiective.**

2.2. Cu prilejul invitării României la Grupul de lucru Anti-Mită și de a adera la Convenția OCDE privind combaterea corupției funcționarilor străini în operațiunile economice internaționale (“Convenția Anti-Mită”), în luna aprilie 2023, negociatorul șef pentru aderare, Ambasadorul Luca Niculescu, secretar de stat în M.A.E., sublinia, că **„aderarea la OCDE constituie, pentru România, un proiect de țară, de importanță majoră, aflat în linie cu celelalte două mari proiecte realizate-aderarea la NATO (2004) și la UE (2007)”**.

2. Tezele actualizate ale proiectului Codului Maritim Român – CMR

Prof. Marin Voicu

Moto:

*„Apa nu este necesară vieții, ea este însăși viața”
Antonie de Saint-Exupery*

I. PRELIMINARII

1. Nu am avut și nu avem Cod maritim, ci, doar, unele norme juridice cuprinse în texte din Codul comercial român⁹, în ordonanțe și hotărâri ale Guvernului ori în ordine și instrucțiuni ale ministrului transporturilor (ponderea textelor în norme secundare).

Nu am avut și nici nu avem manuale, tratate și lucrări fundamentale în dreptul maritim, dar nici facultăți sau secții ori specializări universitare în drept maritim.

Am avut, într-un **domeniu strategic al economiei naționale** – transportul maritim și investiția în construcțiile (reparațiile) navale – o poziție onorabilă între națiunile Europei și, chiar, ale lumii. Decenii de-a rândul, transportul maritim a avut o mare amploare și un grad de acoperire cvasitotală a schimburilor comerciale ale României (72-75% din volumul mărfurilor în trafic prin Portul Constanța), iar shippingul a cunoscut o vădită dezvoltare.

2. Sunt țări fără ieșire la mare sau ocean, care au coduri maritime moderne (Elveția, Ungaria, Republica Moldova), iar altele au adoptat, în ultimii ani, coduri maritime, frecvent elogiute în reviste de drept maritim prestigioase, cum ar fi Rusia, Suedia, Turcia¹⁰, Tunisia, China, Belgia cu un Cod maritim modern, intrat în vigoare la data de 30.09.2020.

Chiar și în condițiile unei legislații „reduse” și învechite, cu noi texte firave și cu un grad de previzibilitate redus, România a ratificat curajos un mare număr de convenții maritime internaționale¹¹, care, împreună cu normele interne și cu cele „impuse prioritar” din dreptul maritim al UE, **formează dreptul nostru maritim**.

Expansiunea accentuată a dreptului UE prin **încorporarea masivă a convențiilor maritime internaționale**, ca efect al cooperării active și dinamice cu OMI și CMI, dar și în perspectiva de a deveni membră a OMI, ca persoană juridică și subiect de drept internațional, generează, pentru România, noi „pericole” în **asimilarea și**

⁹ Abrogat, în mare parte, prin NCCR și prin Legea nr. 71/2011.

¹⁰ În numărul 1-2/2012 am publicat o cronică amplă de drept maritim turc.

¹¹ Publicăm, în acest număr, lista convențiilor maritime internaționale, ratificate de România sau la care țara noastră a aderat.